

Sygn. akt II Kz 241/20

POSTANOWIENIE

Dnia 21 stycznia 2021r.

Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu, II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący: Sędzia (del.) Grażyna Pizoń

Protokolant: Monika Biało

przy udziale prokuratora Łukasza Kuchno

po rozpoznaniu na posiedzeniu w dniu 21 stycznia 2021r.

sprawy **T. Z.** oskarżonego o przestępstwo z art. 177 § 2 kk i art. 177 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk,

na skutek zażalenia obrońcy oskarżonego na rozstrzygnięcia o kosztach procesu zawarte w punktach VIII i IX wyroku Sądu Rejonowego w Kolbuszowej z dnia 1 października 2020r. w sprawie II K 81/19,

na podstawie art. 437 § 1 i 2 kpk

p o s t a n o w i ł:

I. zmienić zawarte w punkcie VIII zaskarżonego wyroku orzeczenie o kosztach zastępstwa procesowego w ten sposób, że :

a) zasądzoną od oskarżonego kwotę 2546,10 zł (dwa tysiące pięćset czterdzieści sześć złotych dziesięć groszy) obniżyć do kwoty 1944 zł (tysiąc dziewięćset czterdzieści cztery złote),

b) kwotę tę zasądzić na rzecz oskarżyciela posiłkowego C. J.;

II. **zmienić** zawarte w punkcie IX zaskarżonego wyroku orzeczenie o kosztach w ten sposób, że w miejsce kosztów procesu zasądzić od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe,

III. w pozostałym zakresie utrzymać w mocy zaskarżone rozstrzygnięcia,

IV. **zwolnić** oskarżonego T. Z. od zapłaty kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze, a poniesionymi w tym zakresie wydatkami **obciążyć** Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Kolbuszowej z dnia 1 października 2020r. sygn. II K 81/19 T. Z. został uznany za winnego popełnienia przestępstwa z art. 177 § 2 kk i art. 177 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk – i za ten czyn Sąd wymierzył mu m.in. karę 1 roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby 3 lat oraz karę grzywny w ilości 100 stawek dziennych, przy ustaleniu wysokości jednej stawki dziennej na kwotę 20 zł. W punkcie VIII przedmiotowego wyroku Sąd na podstawie art. 627 kpk zasądził od oskarżonego na rzecz adw. oskarżyciela posiłkowego C. J. kwotę 2.546,10 zł tytułem poniesionych kosztów zastępstwa procesowego. W punkcie IX wyroku Sąd orzekł zaś na podstawie art. 627 kpk o zasądzeniu od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa kosztów procesu w kwocie 14.171, 87 zł.

Obrońca oskarżonego T. Z. zaskarżył zażaleniem rozstrzygnięcia o kosztach procesu zawarte w ww. wyroku - w punkcie VIII w części ponad kwotę obejmującą wysokość odpowiadającą stawce minimalnej, a w punkcie IX w całości.

Obrońca oskarżonego zarzucił obrazę przepisów postępowania, mającą wpływ na treść postanowienia, tj.:

- art. 627 kpk poprzez zasądzenie od oskarżonego na rzecz oskarżyciela posiłkowego kwoty 2.546.10 zł w wyniku uznania, że niniejsza sprawa wymagała większego niż przeciętny nakładu pracy, obejmującego m.in. 4 rozprawy, wobec czego w ocenie Sądu należało orzec o wyższej opłacie, podczas gdy udział pełnomocnika w 4 rozprawach na przestrzeni 2 lat nie stanowi ponadprzeciętnego nakładu pracy. Również opinie biegłych, które zostały sporządzone na potrzeby niniejszego postępowania, były korzystne z punktu widzenia oskarżyciela posiłkowego, wobec czego pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego nie zgłaszał do nich zarzutów, które wymagałyby pogłębionej analizy oraz wiedzy specjalistycznej i niewątpliwie wiązałyby się z poświęceniem znacznej ilości czasu na ich sporządzenie. Innych czynności procesowych w toku niniejszego postępowania (np. eksperymentu procesowego) nie przeprowadzano.
- art. 627 kpk poprzez zasądzenie od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych w kwocie 14.171.87 zł, podczas gdy bardzo zły stan zdrowia oskarżonego (rak prawej nerki z przerzutami) powoduje konieczność regularnego leczenia, co niewątpliwie wiąże się ze znacznymi kosztami zakupu leków oraz kosztami dojazdu na badania i leczenie. Sytuacja zdrowotna oskarżonego sprawia, że nie jest w stanie podjąć pracy zarobkowej i nie wiadomo, czy kiedykolwiek będzie w stanie ją podjąć. Ponadto oskarżony współpracował z Sądem merytorycznie, nie stwarzał oderwanych od życia problemów w toczącym się postępowaniu i w żaden sposób nie powodował wzrostu kosztów w postępowaniu z intencją przewlekania tego postępowania. Nie było winą oskarżonego, że pierwotna opinia biegłego, która pojawiła się już na etapie postępowania przygotowawczego, była niepełna i niespójna, wobec czego konieczne stało się zasięgnięcie drugiej opinii, tj. opinii zespołu biegłych, zarówno z zakresu medycyny, jak i z zakresu rekonstrukcji wypadków drogowych. Powyższe okoliczności potwierdzają fakt, że skomplikowane i niepewne okoliczności wypadku drogowego skłoniły nawet biegłą M. Ż. do szukania intelektualnego wsparcia w drugim biegłym.
- art. 624 §1 kpk poprzez jego niezastosowanie i niezwolnienie oskarżonego w całości od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych, podczas gdy trudna sytuacja życiowa, w której znalazł się oskarżony (głównie ze względu na stan zdrowia) powoduje, że uiszczenie kosztów sądowych będzie dla oskarżonego zbyt uciążliwe, a ponadto za zwolnieniem oskarżonego od kosztów sądowych przemawiają względy słuszności (w tym także postawa oskarżonego w trakcie niniejszego postępowania).

Obrońca oskarżonego wniósł o zmianę zawartego w wyroku z dnia 1 października 2020 r. sygn. II K 81/10 postanowienia:

- 1) w punkcie VIII poprzez zasądzenie od oskarżonego na rzecz oskarżyciela posiłkowego C. J. poniesionych kosztów zastępstwa procesowego w wysokości odpowiadającej stawce minimalnej,
- 2) w punkcie IX poprzez zwolnienie oskarżonego w całości od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych.

Sąd zważył, co następuje:

Zażalenie wywiedzione przez obrońcę oskarżonego T. Z., a odnoszące się do kosztów procesu, zasługuje na częściowe uwzględnienie.

Na wstępie przypomnieć należy, że zgodnie z treścią art. 616 § 1 i 2 kpk do kosztów procesu należą koszty sądowe (opłaty i wydatki poniesione przez Skarb Państwa) oraz uzasadnione wydatki stron, w tym z tytułu ustanowienia w sprawie jednego obrońcy lub pełnomocnika. Przedmiotowy podział kosztów procesu znalazł odzwierciedlenie również i w rozstrzygnięciach zawartych w wyroku Sądu Rejonowego w Kolbuszowej z dnia 1 października 2020r. sygn. II K 81/19 - w punkcie VIII wyroku znalazło się bowiem rozstrzygnięcie co do uzasadnionych wydatków stron, a punkt IX dotyczył kosztów sądowych. Wskazana powyżej terminologia nie została jednak prawidłowo zastosowana w rozstrzygnięciu zawartym w punkcie IX wyroku Sądu I instancji. Sąd ten błędnie bowiem orzekł o zasądzeniu od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa „kosztów procesu”, w sytuacji kiedy w rzeczywistości zasądzał „koszty sądowe”,

na które składały się opłaty i wydatki poniesione przez Skarb Państwa. Błąd w terminologii wymagał zatem stosownej korekty w postępowaniu zażaleniowym - i znalazł swój wyraz w punkcie II rozstrzygnięcia Sądu odwoławczego.

Przechodząc do meritum sprawy zauważyć trzeba, że obrońca oskarżonego w swym zażaleniu zakwestionował zarówno rozstrzygnięcie co do kosztów zastępstwa adwokackiego oskarżyciela posiłkowego (domagając się zasądzenia tych kosztów w minimalnej wysokości), jak i rozstrzygnięcie co do kosztów sądowych (domagając się całkowitego zwolnienia oskarżonego od ich ponoszenia). Argumentacja zażalenia okazała się zasadna w pierwszej kwestii, nie była jednak w stanie podważyć prawidłowo uzasadnionego stanowiska Sądu I instancji co do kosztów sądowych.

Aktualnie obowiązujące przepisy nie przewidują możliwości zwolnienia oskarżonego od zapłaty na rzecz oskarżyciela posiłkowego poniesionych przezeń wydatków uznanych za uzasadnione. Zastosowania nie znajduje tu bowiem przepis art. 624 § 1 kpk, który stanowi podstawę prawną umożliwiającą zwolnienie oskarżonego od zapłaty w całości lub części kosztów sądowych. Tym samym zasądzenie od oskarżonego zwrotu wydatków poniesionych w związku z ustanowieniem pełnomocnika było obligatoryjne. W związku zaś ze złożeniem przez pełnomocnika wniosku o zasądzenie tychże kosztów „według norm przepisanych”, ustalenie wysokości tych kosztów następowało w oparciu o przepisy rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U.2015.1800 ze zm.).

Sąd I instancji stosując przepisy ww. rozporządzenia słusznie zauważył, że stawka minimalna za reprezentację w sprawie objętej śledztwem wynosi 600 zł (§ 11 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia), a za obronę przed sądem rejonowym w postępowaniu zwyczajnym 840 zł (§ 11 ust. 2 pkt 3 rozporządzenia). Uwadze Sądu I instancji umknęła jednak treść § 17 pkt 1 przedmiotowego rozporządzenia, zgodnie z którym w sprawach o których mowa w § 11-13, w których rozprawa trwa dłużej niż jeden dzień, stawka minimalna ulega podwyższeniu za każdy następny dzień o 20%. W świetle tego przepisu podwyższenie opłaty z uwagi na ilość terminów rozprawy jest obligatoryjne i nie ma potrzeby pomocniczego powoływania się na uregulowania zawarte w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016r. w sprawie ponoszenia przez skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U.2019.18 t.j.). Uwzględniając zatem treść § 17 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności adwokackie stawka minimalna zawsze powinna uwzględniać podwyższenie opłaty z uwagi na ilość terminów rozprawy. Ilość terminów rozpraw jest bowiem integralnym (aczkolwiek nie zawsze obiektywnym) miernikiem potrzebnego nakładu pracy.

W tym przypadku stawka minimalna (uwzględniająca zwiększenie nakładu pracy w związku z kolejnymi terminami rozprawy głównej) powinna zatem obejmować następujące składniki:

- 600 zł - za reprezentację w sprawie objętej śledztwem,
- 840 zł – za obronę przed sądem rejonowym w postępowaniu zwyczajnym - pierwsza rozprawa w dniu 30 lipca 2019r. według całej stawki,
- 3x 168 zł - 20% stawki za każdy kolejny dzień rozprawy głównej, tj w dniach 18 listopada 2019r. 4 lutego 2020r. 29 września 2020r. (wbrew twierdzeniom Sądu I instancji w dniu 1 października 2020r. rozprawa główna nie odbyła się, a miało miejsce jedynie ogłoszenie wyroku).

Suma powyższych składników daje kwotę 1944 zł.

W ocenie Sądu odwoławczego w sprawie tej poza ilością terminów rozprawy brak jest jakichkolwiek innych czynników, które świadczyłyby o tym, że sprawa ta wymagała ze strony pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego większego niż przeciętny nakładu pracy. Nie wskazywał na to ani stopień skomplikowania sprawy, ani też liczba składanych przez pełnomocnika wniosków procesowych. W istocie udział pełnomocnika ograniczał się do zapoznania się z aktami sprawy i do uczestniczenia w rozprawach głównych. Co istotne również sam pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego zdawał sobie sprawę z tego, że jego udział w sprawie nie wykraczał poza przeciętne ramy, skoro złożył wniosek o zasądzenie kosztów według norm przepisanych i bez wskazywania konkretnych okoliczności, które świadczyłyby

o zwiększonym nakładzie pracy w związku z przedmiotową sprawą. W tych okolicznościach koszty zastępstwa procesowego powinny być zasądzone od oskarżonego na poziomie minimalnym – tj. w kwocie 1944 zł.

Omawiając kwestię uzasadnionych wydatków stron należy również zauważyć, że Sąd I instancji błędnie zasądził koszty zastępstwa procesowego na rzecz adwokata oskarżyciela posiłkowego. Adwokat jest jedynie pełnomocnikiem strony występującej w sprawie i z tego względu zasądzenie przedmiotowych kosztów powinno nastąpić na rzecz oskarżyciela posiłkowego C. J..

Uwzględniając powyższe Sąd odwoławczy zmienił zawarte w punkcie VIII zaskarżonego wyroku orzeczenie o kosztach zastępstwa procesowego w ten sposób, że zasądzoną od oskarżonego kwotę 2546,10 zł obniżył do kwoty 1944zł i kwotę tę zasądził na rzecz oskarżyciela posiłkowego C. J..

Przechodząc do kwestii kosztów sądowych stwierdzić trzeba, że zasadą jest ponoszenie przez oskarżonego kosztów sądowych w przypadku wydania przez sąd meriti wyroku skazującego (art. 627 kpk). W orzecnictwie wręcz podnosi się, że w sprawach z oskarżenia publicznego zasadą jest, iż jeżeli sąd nie znajduje podstaw do zwolnienia skazanego od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych (art. 624 § 1 kpk), to ma obowiązek zasądzić je (art. 616 § 1 pkt 1 i 2 kpk) na rzecz Skarbu Państwa (postanowienie SN z 24.02.2004 r., WZ 9/04, OSNwSK 2004, poz. 392; por. także wyrok SN z 30.10.1975 r., III KR 243/75, OSNKW 1976/1, poz. 9). Zwolnienie z ponoszenia kosztów sądowych jest zatem czymś wyjątkowym – może nastąpić jedynie przy zaistnieniu przesłanek wskazanych w art. 624 § 1 kpk, gdy istnieją podstawy do uznania, że uiszczenie tych kosztów byłoby zbyt uciążliwe ze względu na sytuację rodzinną, majątkową i wysokość dochodów, jak również wtedy, gdy przemawiają za tym względy słuszności (por. wyrok SA we Wrocławiu z 28.06.2012 r., II AKa 98/12, LEX nr 1217813).

W realiach przedmiotowej sprawy Sąd I instancji postąpił zgodnie z ogólną zasadą wyrażoną w art. 627 kpk i zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa całość kosztów sądowych (które jak już wyżej wskazano błędnie nazwano „kosztami procesu”). Sąd I instancji w uzasadnieniu tego rozstrzygnięcia wskazał też, dlaczego nie zwolnił oskarżonego od ponoszenia przedmiotowych kosztów w oparciu o art. 624 § 1 kpk. Uzasadnienie Sądu I instancji jest w tym względzie logiczne, przekonujące i wyczerpujące. Zarzuty zażalenia obrońcy oskarżonego w kontekście tego uzasadnienia mają zaś wymiar wyłącznie polemiczny. Dlatego też nie mogą zostać uwzględnione.

Zgodzić należy się z Sądem I instancji, że w przypadku oskarżonego T. Z. nie sposób mówić o „zbytnej uciążliwości” uiszczenia przedmiotowych kosztów w rozumieniu art. 624 § 1 kpk, skoro oskarżony osiąga dochód na poziomie 3.000 zł miesięcznie z tytułu wynagrodzenia za pracę, nie posiada osób na utrzymaniu i w trakcie trwającego prawie 2 lata postępowania karnego mógł poczynić stosowne oszczędności na poczet przedmiotowych kosztów. Oczywiście Sąd odwoławczy dostrzega, że oskarżony ma poważne problemy zdrowotne (co odnotował również Sąd I instancji). Fakt ten nie przesądza jednak automatycznie o tym, że oskarżony nie będzie w stanie przedmiotowym kosztem sprostać. T. Z. posiadał i nadal będzie posiadał stałe źródło dochodu, uzyskiwane chociażby z tytułu zasiłku chorobowego lub ewentualnie przyznanej renty. Ponadto zgodnie z deklaracją oskarżony jest współwłaścicielem domu o powierzchni 200 m², działek o powierzchni 50 a i 74 a oraz samochodu osobowego R. (...) z 1998r. (k.254) . Posiada on zatem konkretny majątek, który może przeznaczyć na spłatę przedmiotowych kosztów. W tych okolicznościach zwolnienie oskarżonego od ponoszenia przedmiotowych kosztów jest nieuzasadnione.

Nie zachodziły przy tym okoliczności, które nakazywałyby zwolnienie oskarżonego od kosztów sądowych z uwagi na względy słuszności. Oskarżony miał realny wpływ na tok postępowania i prowadzonej obrony, składał kolejne wnioski dowodowe realizując swoje prawo do obrony. Musiał zatem liczyć się z tym, że jego działanie będzie wiązało się z konkretnymi kosztami.

Reasumując, zażalenie oskarżonego okazało się zasadne jedynie w części – co do kosztów zastępstwa procesowego. Na uwzględnienie nie zasługiwały natomiast zarzuty zmierzające do podważenia rozstrzygnięcia Sądu I instancji co do kosztów sądowych.

Zwolnienie oskarżonego od poniesienia kosztów niniejszego postępowania odwoławczego podyktowane jest potrzebą urealnienia spłaty przez oskarżonego pozostałych zobowiązań finansowych wynikłych z rozstrzygnięć Sądu I instancji wydanych w tej sprawie.

Biorąc powyższe pod uwagę orzeczono jak w sentencji.